

ПРОБЛЕМИ ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЙНОЇ ПСИХОЛОГІЇ СЕРЕД УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ЕЛІТИ

В Україні після Революції гідності не вдалось досягти успішних результатів на шляху у подоланні корупції, хоч постмайданівська політична еліта під тиском країн Заходу та громадських активістів вимушена була ухвалити низку прогресивних антикорупційних законодавчих актів, створити 4 антикорупційні органи. Але результати антикорупційної діяльності виявились занадто слабкими, щоб стверджувати про певні успіхи у цій царині.

Згідно Індексу сприйняття корупції від Transparency Internationale Україна за 2018 рік посіла 120 місце із 32-ма рейтинговими балами. За цим показником Україна випереджає Росію, але поступається не тільки країнам Центральної Європи, які стали членами ЄС, але навіть Грузії, Молдові, Білорусі.

Виникає запитання про причини низької ефективності антикорупційної боротьби. Відповідь на це питання слід шукати, на нашу думку, в площині аналізу психології політичної еліти та екстрактивної інституційної системи.

Спершу ніж перейти до розв'язання даної теоретичної проблеми слід уточнити поняття «олігархічна політична еліта» та "корупційна психологія політичної еліти".

Під олігархічною політичною елітою слід розуміти керівну політичну верхівку, яка має доступ до ухвалення політичних рішень на користь задоволення своїх приватних інтересів. До складу олігархії можна віднести вищі посадові особи державної, регіональної та місцевої влади, а також тих представників великого бізнесу, які фінансують провладні політичні партії. Олігархію можна класифікувати на: національну, регіональну, місцеву – за рівнями влади; провладну та опозиційну – за рівнем доступу до ухвалення політичних рішень; фінансову, торгівельну, виробничу – за секторами економіки. У спеціальній соціологічній та економічній літературі олігархів часто іменують, як «бандити в білих комірцях», «барони-розбійники», «легальна та легітимна мафія».

Психологія цієї еліти включає елементи свідомості та підсвідомого, спрямовані на отримання корупційної ренти як фінансової основи для забезпечення здобуття і отримання політичної влади та власного казкового збагачення. Корупційна психологія охоплює: знання, які стосуються розробки і ухвалення корупціогенних законів та інших нормативно-правових актів, механізмів створення і реалізації корупційних схем у фінансово-господарській діяльності, а також, механізмів маніпуляції громадською думкою, використовуючи різні

види популізму (економічного, соціального, етнокультурного та євро інтеграційного) на користь корупційної політичної еліти; почуття зневаги до так званого електорату (розвести лохів), ненависті до людей, які мають гідність і свідомість вільної людини; цінності панування, які виражаються у усвідомленні корупції, застосування елементів насильства як необхідних умов отримання влади і правового захисту топ-корупціонерів.

Посадові особи, які використовують корупційні схеми, повинні мати надійний політичний захист (дах) з боку вищого політичного керівництва. Гарантом такого захисту, зазвичай, виступають голови держави, які наділені надзвичайно широкими повноваженнями і здатні захистити "своїх" корупціонерів від політичних переслідувань.

Тому необхідно напередодні президентських та парламентських виборів (оскільки після них це буде набагато складніше здійснити незважаючи на те хто стане головою держави або, які партії переможуть на виборах), необхідно домогтися спільними зусиллями прореформаторської частини політикуму, громадянському сектору та наших західних партнерів(США, ЄС) законодавчого закріплення інституційних обмежень, які можуть послужити ефективними факторами подолання корупційної психології. До слід віднести запровадження: процедури імпічменту голові держави як необхідної противаги для обмеження політичного тиску на правоохоронні органи, ЗМІ, законодавчу діяльність *тощо*; статусу і повноваження парламентської опозиції; обмеження депутатського імунітету відповідно до стандартів європейського парламентаризму; запровадження виборчої системи із відкритими регіональними списками (йдеться про ухвалення закону в другому читанні).

Тези надіслано 27 лютого 2019 р.

Семенів Наталія Миронівна, Заруба Наталія Сергіївна

ЕТНОСОЦІАЛЬНІ УСТАНОВКИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ У ВНЗ

Установка особистості свідчить про її готовність діяти певним способом, що зумовлює швидкість її реагування на ситуацію і деякі ілюзії сприймання. Так як етнічні установки особистості тривають певний період життя, то навчання у ВНЗ відіграє особливу роль у цьому процесі. Саме в цей час у студента закладаються основи тих якостей спеціаліста, з якими він ввійде в